

“It Was Just An Accident”: Syv måneder i fængsel har kun gjort iransk instruktør bedre

Meget af 'It Was Just An Accident' foregår i lange takes, hvor kameraet langsomt drejer rundt, når karaktererne går frem og tilbage. Det er mesterligt kontrolleret, men det er også ret så minimalistisk og normalt, sammenlignet med hvad Panahi tidligere har bedrevet, mener Frederik Bojer Bové. Foto: Les Films Pelleas

FREDERIK BOJER BOVÉ

Filmanmelder

27.02.2026

FILM // ANMELDELSE – Det iranske regime har i 15 år forsøgt at sætte hindringer i vejen for Jafar Panahi, men det har ikke sat en stopper for hans film – tværtimod. Hans ekstreme filmiske kunnen, kombineret med en vanvittig vigtig historie, gør Guldpalme-vinderen *It Was Just An Accident* til en af årets film, mener filmanmelder Frederik Bojer Bové. Han tøver ikke med placere ham på samme hylde som Bergman og von Trier.

It was just an accident (orig. titel: یک تصادف ساده)

Iransk/fransk drama, 2025, 103 min.

Instruktør og manus: Jafar Panahi **Medv.:** Vahid Mobasseri, Mariam Afshari, Ebrahim Azizi, Hadis Pakbaten *m.fl.*

Der er en tid til at lære nyt, og så en tid til at bruge alt, hvad man har lært til at fortælle sit livs historie. I de sidste femten år har den iranske instruktør **Jafar Panahi** drevet gæk med det iranske regime, brugt alle mulige krumspring for at omgå det filmforbud, de har givet ham, og i den kamp skabt nogle af tidens mest overraskende og nyskabende film. Men så i 2022 smed regimet ham syv måneder i fængsel, og den oplevelse satte nogle tanker i gang, som blev startskuddet til en af hans mest personlige og modige film.

It Was Just An Accident er ikke på nogen måde nyskabende, hvis man har set Panahis andre film. Men den fortæller en ekstremt vigtig og fascinerende historie. Og så er Panahi gennem 30 års filmskabelse under svære omstændigheder blevet så ekstremt dygtig, at filmen simpelthen osrer af mesterskab. Den stærke historie turneres fabelagtigt gennem grin og gråd indtil den mesterlige slutning.

Det er en af årets film.

‘It Was Just An Accident’ er en personlig historie

Mens han var i fængsel, fik Panahi ofte bind for øjnene, og det gik op for ham, at han begyndte at kunne genkende sine fangevogtere på lydene. Det er dét, som er omdrejningspunktet i hans nye film. En aften hører mekanikeren Vahid (Vahid Mobasseri) en særlig lyd. Der går en kunde rundt med et kunstigt ben, og det lyder umiskendeligt som den fangevogter, som de kaldte ‘Træbenet’, og som var frygtet som den værste af de værste i fængslet.

“Det er mesterligt kontrolleret, men det er også ret så minimalistisk

Næste dag kidnapper Vahid den fremmede mand for at begrave ham levende, men manden benægter at være fængselsvagt og påstår, at han først har mistet benet for nylig. Så derfor forsøger Vahid at finde andre medfanger, der kan hjælpe med at identificere den kidnappede mand. Det bliver hurtigt en nærmest humoristisk rejse gennem Teheran med flere og flere mennesker i Vahids varevogn, hvor den alvorlige grundtone dog aldrig er langt væk fra filmens plot.

Filmen er optaget i smug, hovedsageligt på Teherans gader. Der er ikke ret mange skuespillere, og kamerasproget er helt småt. Meget foregår i lange takes, hvor kameraet langsomt drejer rundt, når karaktererne går frem og tilbage. Det er

mesterligt kontrolleret, men det er også ret så minimalistisk og normalt sammenlignet med, hvad Panahi tidligere har bedrevet.

At fjerne gipsen

Panahis karriere er lang og varieret. Han lavede først to børnefilm. *The White Balloon* handler om en lille pige, der gerne vil have en guldfisk, og *The Mirror* handler om en anden lille pige, spillet af søsteren til den første films hovedkarakter, der forsøger at komme hjem fra skole. Men der sker noget særligt i *The Mirror*.

Cirka en tredjedel inde i filmen bliver den lille pige så frustreret over, hvor svært det er at komme hjem, at hun nægter at være med i filmen længere. Hun river den gipsarm, hun har fået af produktionen, af, og løber sin vej. Resten af filmen følger filmholdet hende på afstand. Det er egentlig præcis samme film, en lille pige forsøger at finde hjem, men den foregår bare på et andet virkelighedsplan. 'At fjerne gipsen' kalder Panahi det, når han skifter virkelighedsplan i sine film, noget han ret ofte har eksperimenteret med sidenhen.

Man kan aldrig helt stole på, hvad man ser i en film af Panahi. Før var det legende og overrumplende. I *It Was Just An Accident* er det en del mere dystert, skriver Frederik Bojer Bové. Foto: Les Films Pelleas

De efterfølgende film, *Cirklen* (2000), *Blodrødt guld* (2003) og *Offside* (2006) var mere socialrealistiske og næsten regimekritiske, men i *Offside* spillede virkeligheden igen en rolle. Filmene handlede om unge kvinder, der klædte sig ud som mænd for at kunne se fodbold, og den var delvist optaget under den afgørende kamp i Irans kvalifikation til VM i 2006, hvor udfaldet af kampen også blev inkorporeret i filmens fortælling. Det

var forbløffende, hvordan Panahi på det her tidspunkt virkede som om, han kunne få selve virkeligheden til at forme sig efter hans filmiske ønsker.

Men i 2009 – efter det, der blev kaldt den ‘grønne revolution’ – blev Panahi taget af regimet, idømt fængsel og fik filmforbud. I årene derefter lavede han dog bare en stribe film i smug. *This Is Not A Film* (2011) foregik i hans lejlighed og var meget dokumentarisk. *Closed Curtain* (2013) foregik i hans sommerhus, og var ekstremt æstetisk og eksperimenterende. *Taxi Teheran* (2015) foregik i en bil i Teheran, og her virkede det igen, som om Panahi fik hele byen til at danse efter hans kamera. *3 kvinder* (2018) og *No Bears* (2022) var lidt af det hele, til dels metafilm om filmens muligheder i Iran, dels forsøg på normale og stærke filmdramaer.

To virkeligheder i Iran

It Was Just An Accident føles ret meget som en tilbagevenden til socialrealismen fra *Cirklen* og *Blodrødt guld*. Ligesom de film er der også en lidt cirkulær struktur, hvor vi starter og slutter på nattemørke landeveje med blodrødt lys fra forlygter. Der er ikke ret meget leg med virkeligheden eller meta-cinematiske eksperimenter. Og så alligevel.

For det er, som om Panahis idé om ‘at fjerne gipsen’ mellem lag af virkelighed stadigvæk findes i filmens fortælling. Der er to lag i virkeligheden i det Iran, vi får at se. Der er det normale samfund, som egentlig ser ret moderne og progressivt ud, og hvor folk smiler og har det udmærket.

Men krads en lille smule i det, og en helt anden verden kommer til syne. Her går folk rundt med enorme traumer fra de vilkårlige og torturfylde fængselsophold, de har været ude for. Og smilende familiefædre viser sig (måske) at være fanatisk religiøse torturbødler. Og alle myndighedspersoner er dybt korrupte og kan ødelægge livet for sagesløse borgere, hvis de ikke er tilfredse med de ‘gaver’, de får.

“Jafar Panahis karriere, hans konstante leg med filmmediet, og opfindsomme kamp mod regimet, er noget helt enestående i moderne kulturhistorie

Man kan aldrig helt stole på, hvad man ser i en film af Panahi. Før var det legende og overrumplende. I *It Was Just An Accident* er det en del mere dystert. Men det er den samme sofistikerede tilgang til filmmediet og fortællekunsten, der har gjort Panahi til – efter min mening – en af filmhistoriens absolut største kunstnere, oppe sammen med hans læremester Abbas Kiarostami og folk som Lars von Trier, Chantal Akerman, Tarkovskij og Ingmar Bergman. Helt deroppe. Og den guldpalmevindende *It Was Just An Accident* er en foreløbig krone på værket.

Iran har udstedt endnu en arrestordre på den nu 65-årige instruktør, og hvem ved, hvad det skal ende med.

POV dækker kulturlivet med klassiske anmeldelser, interviews, essays og fotoreportager. Klik dig videre her.

Frederik Bojer Bové.

It Was Just An Accident

Jafar Panahi

POV Weekend

FREDERIK BOJER BOVÉ

Frederik Bojer Bové (født 1.12 1986) er cand.mag. i Moderne Kultur og Kulturformidling og BA i Historie. Han blogger om film på kronoper.dk, er dansk redaktør på tidsskriftet Cinema Scandinavia og har været programlægger på Copenhagen Architecture Festival.

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**

For kun 25 kr. om måneden giver du POV International mulighed for at bringe uafhængig kvalitetsjournalistik.

25 kr./md.